

Тасдиқ мекунам
Ректори Донишгоҳи давлатии
омӯзгории Тоҷикистон ба номи
Садриддин Айни,
доктори илмҳои таърих, профессор

Ибодуллозода А. И.

20 " 03 соли 2025

ТАҚРИЗИ

муассисаи пешбар – Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни ба диссертатсияи Баракотов Бобохоҷа Сайфуллоевич дар мавзӯи “Интиҳобот ва нақши он дар таҳкими давлатдорӣ муосир (таҷрибаи Тоҷикистон)”, ки барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои сиёсӣ аз рӯйи ихтисоси 23.00.02 – Ниҳодҳо, равандҳо ва технологияи сиёсӣ пешниҳод гардидааст

Мутобиқати муҳтавои диссертатсия ба ихтисос ё соҳаи илми эълошшуда. Диссертатсияи Баракотов Бобохоҷа Сайфуллоевич фарогири яке аз мавзӯҳои муҳимми илмҳои сиёсӣ мебошад. Мавзӯи интиҳобот ва нақши он дар ташаккули мақомоти давлатӣ ба катори масъалаҳои дохил мешавад, ки ҳанӯз аз замони қадим мутафаккирону олимони ба он таваҷҷуҳи хос доштанд. Дар ин замина шаклҳои гуногуни низомии интиҳоботӣ ташаккул ёфта, то ба имрӯз фаъолият намуда истодаанд.

Баъди ба даст овардани Истиқлоли давлатӣ давлатдорӣ мустақили Тоҷикистон заминаи муҳимми ташаккуло роғоз кард.

Дар ин замина, интиҳоби роҳи демократии рушд тақозо менамуд, ки дар таъсиси ҳокимияти сиёсӣ иродаи мардум ба инобат гирифта шавад. Бо ин мақсад бунёди низомии нави сиёсӣ ва дар заминаи он ташкили ниҳоди интиҳобот ҳамчун механизми татбиқи муносибатҳои демократӣ сурат гирифт.

Интиҳобот ва раъйпурсӣ ифодагари асли ва бевоситаи ҳокимияти халқ маҳсуб меёбанд. Қарордоди конститутсионии мавриди назар барои баргузори раъйпурсии умумихалқӣ ва интиҳобот ҳамчун василаи баёни иродаи халқ замина гузоштааст.

Ниҳоди интиҳобот дар Тоҷикистон дар тӯли даври соҳибистиқлоли марҳалаҳои душвори ташаккул ва рушдро паси сар карда, сарфи назар аз ҳама гуна мушкilot, ҳамчун як унсури таркибии раванди сиёсӣ баромад намуд. Он ба сифати субъекти фаъол дар таҳаввули ҳокимияти сиёсӣ дар Тоҷикистон нақши муҳим гузошт.

Конститутсия ва қонунҳои дахлдори амалкунандаи кишвар бо дарназардошти касб кардани хусусиятҳои маҳсули интиҳобот дар мақомотҳои намоёндагӣ ва давраҳои гузариши он замони баргузорӣ ва низомии

интихоботиро дар интихоботи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Маҷлиси маҳаллии вакилони халқӣ бевосита муайян сохта, ба танзим даровардааст.

Интихобот василаи осоиштаи мубориза барои соҳиб шудан ба ҳокимияти сиёсӣ буда, бо истифода аз технологияи муайяни интихоботӣ сурат мегирад. Маҳз аз ҳамин нуқтаи назар таҳқиқи мавзуи мазкур муҳимму саривақтӣ мебошад.

Дар замони муосир интихобот моҳияти мураккабтар пайдо намудааст. Ба назар мерасад, ки рушди технологияи иттилоотӣ ба тарзи баргузори ин маъракаи сиёсӣ бе таъсир нест. Мушохидаҳо нишон медиҳанд, ки интихобот дар бархе аз кишварҳо ҳамчун замина барои ташкили “инқилобҳои ранга” низ истифода шуд, ки ҳолати мазкур мазмуни аслии интихоботро ҳалалдор менамояд. Вобаста ба ин, масъалаҳои наво пайдо шудаанд, ки таҳқиқи мавзуи мазкурро боз ҳам мубрам гардониданд.

Диссертатсияи Б. С. Баракотов “Интихобот ва нақши он дар таҳкими давлатдорӣ муосир (таҷрибаи Тоҷикистон)”, ки барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои сиёсӣ аз рӯйи ихтисоси 23.00.02 – Ниҳодҳо, равандҳо ва технологияи сиёсӣ, ки аз рӯйи он ба Шурои диссертатсионӣ мувофиқи фармоиши Комиссияи олии аттестатсионӣ назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 1 октябри соли 2024, таҳти № 364/шд ҳуқуқи қабули диссертатсияҳо барои ғимоя дода шудааст, мувофиқ мебошад.

Ҳамзамон, таҳқиқот ба талаботи Феҳристи ихтисосҳое, ки аз рӯйи онҳо дар Ҷумҳурии Тоҷикистон унвонҳои илмӣ дода мешаванд ва бо қарори Раёсати Комиссияи олии аттестатсионӣ назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 ноябри соли 2017, таҳти № 5/2 тасдиқ шудааст, мувофиқат мекунад.

Мавзуи диссертатсионӣ Б. С. Баракотов, ки таҳқиқи интихобот ва нақши он дар таҳкими давлатдорӣ муосирро дар таҷрибаи Тоҷикистон фарогир аст, дар шароити кунунӣ мубрам ба ҳисоб меравад. Дар таҳқиқот нуқтаҳои илмӣ ба ғимоя пешниҳод шуданд, ки онҳо дар замони муосир нағзҳои илмӣ маҳсуб меёбанд. Натиҷа, ҳулоса ва тавсияҳои муаллиф оид ба нақши интихобот ва муҳимии он дар низоми давлати демократӣ, хусусан таҷрибаи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва воятаҳои босамари низоми идораи давлатӣ мусоидат менамояд.

Интихобот ҳамчун ниҳоди иҷтимоӣ сиёсӣ дар даври замонҳои гуногуни таърихӣ дар ин ё он шакл дар ҷомеа вуҷуд дошт. Пайдоиш ва таҳаввули ниҳоди интихоботро зарурати объективӣ ҷомеаи башарӣ барои ёфтани шаклҳои самаранокӣ идоракунӣ дар асоси интиҳоби элитаҳои ҳукмрон ба вуҷуд овард.

Дар кишвари мо маъракаи интихобот аз зинаҳои мураккабу пуртазоди иҷтимоӣ ва таҳаввулотӣ сиёсӣе убур карда, ба як низоми мукамал расидааст. Маъракаи интихобот дар шароити мушкили ҷанги шаҳрвандӣ яке аз омилҳои муҳимми таъмини қонунмандии ҳокимият ба ҳисоб рафта, барои пайдории ҳамгирории иҷтимоӣ ва ваҳдату ягонагӣ дар ҷомеа мусоидат намудааст. Новобаста ба вазъи мушкил маҳз интихоботи озоду шаффоф ва демократӣ

тавонист рукнҳои ҳокимияти давлатиро дар кишвар устувор гардонад. Дар натиҷа низоми ҳоси интиҳоботӣ ташаккул ёфт, ки арзишҳои демократӣ, анъанаву суннат ва арзишҳои давлатдориро дар бар мегирад. Таҷрибаи сиёсӣ самаранокии низомҳои интиҳоботии зикршударо собит намуда истодааст.

Саҳми илмӣ муаллифи таҳқиқот дар омӯзиши мавзуи мазкур дар он аст, ки ӯ ниҳодҳои интиҳоботӣ ва раванди баргузориин ин маъракаи сиёсиро ба ҳубӣ омӯхта, барои баланд бардоштани шаффофият дар интиҳобот, чорӣ намудани имконияти технологияи муосир барои осон кардани овоздиҳӣ ва ташаккулёбии интиҳобот дар маҳалҳо пешниҳоду дархостҳои нав карда, баҳри амалисозии ҳадафҳои худ чораҳои заруриро андешидааст.

Муаллиф дар рафти таҳқиқи масъалаҳои гуногуни назариявӣ амалии интиҳобот асарҳои зиёди олимони хориҷиву ватаниро истифода намуда, кӯшидааст, ки онҳоро ба сифати манбаъ ва захираҳои сатҳи гуногун истифода намояд. Диссертатсия аз ҷониби муаллиф мустақилона навишта шуда, дорои наwgониҳои илмӣ мебошад. Дар диссертатсия нуқтаҳои илмӣ ба ҳимоя пешниҳод шудаанд, ки онҳо дар замони муосир наwgонии илмӣ махсуб меёбанд. Натиҷа ва нуқтаҳои навии илмӣ ба ҳимоя пешниҳодшуда саҳми шахсии муаллифи диссертатсияро нишон медиҳанд.

Мақсади асосии таҳқиқоти диссертатсиониро муайян намудани моҳият ва хусусияти интиҳобот ҳамчун ниҳоди иҷтимоӣ сиёсӣ ва нақши он дар таҳкими давлатдорӣ миллий дар замони муосир ташкил медиҳад.

Барои ба даст овардани ҳадафи зикргардида вазифаҳои, ки дар поён оварда шудааст, бояд мавриди иҷро қарор гирад.

- муайян намудани табиати иҷтимоӣ сиёсии интиҳобот ҳамчун раванди сиёсӣ ва ниҳоди иҷтимоӣ сиёсӣ;
- пажӯҳиши заминаҳои таърихӣ сиёсии ташаккули раванди интиҳобот чун василаи ташкили ниҳодҳои ҳокимият ва идоракунии давлат;
- пажӯҳиши таҳкурсии сиёсии ташаккули институти интиҳобот дар Тоҷикистон ва саҳми он дар демократикунонии ҷомеа;
- ошкор ва асоснок кунии раванди фаъолияти мушоҳидон ва дигар иштирокдорон дар рафти интиҳобот барои фароҳам овардани шаффофият ва қонунмандии ин маъракаи сиёсӣ;
- муайян ва асоснок намудани механизмҳои таъмини таҳкими низоми интиҳоботӣ дар Тоҷикистон ва зарурати истифодаи технологияҳои муосири интиҳоботӣ.

Наwgонии илмӣ таҳқиқоти диссертатсионӣ аз инҳо иборат аст:

- 1) асоснок карда шуд, ки интиҳобот ҳамчун раванди сиёсӣ иҷтимоӣ дар рушд ва ташаккули ҳокимияти сиёсӣ нақши муҳим дошта, он дар асоси изҳори иродаи мардум дар марҳалаҳои муайян, бо риояи озодии иродаи интиҳобкунанда ва таъмини махфӣ будани натиҷаи овоздиҳӣ амалӣ карда мешавад;
- 2) таҳқиқот асоснок карда шуд, ки интиҳобот ҳамчун ниҳоди иҷтимоӣ сиёсӣ марҳалаи дурударози ташаккул ва таҳаввули таърихиро паси сар

намуда, аз шаклҳои одии изҳори ирода то ба сатҳи имрӯзаи ташкили маъракаи интиҳобот инкишоф ёфтааст;

- 3) дар доираи таҳлилҳо муайян гардид, ки интиҳобот чун ниҳоди сиёсӣ дар Тоҷикистон заминаҳои таърихӣ ва ҳуқуқӣ худро густурда, дар раванди ташаккули инкишофи муносибатҳои демократӣ, сохторҳои идораи давлат ва баланд бардоштани афкори сиёсии ҷомеа таъсири амиқ мегузорад;
- 4) маълум гардид, ки бахши мушоҳидон ва иштироки онҳо дар раванди амалисозии интиҳобот намунаи аслигардонии шаффофият дониста мешавад;
- 5) мустақамнамоии низоми интиҳоботӣ, касбикунонӣ ва маъмурикунонии ин раванд, омӯзиши имкониятҳо ҷиҳати тақмили низоми қонунгузории соҳа, истифодаи василаҳои муносири технологӣ дар раванди овоздиҳӣ ва камолоти сатҳи фарҳанги сиёсӣ ҳуқуқӣ ҷомеа масоили муҳим дар раванди ташаккули минбаъдаи давлати демократӣ мебошанд.
- 6) насб кардани дурбонҳои назоратӣ дар участкаҳои интиҳоботӣ барои таъмини шаффофият дар баргузориҳои интиҳобот ва тасдиқи дурустии шумораи овозҳои додасуда.
- 7) бо истифода аз технологияҳои инноватсионӣ тезонидани раванди интиҳобот ва таъмини иштироки ҳар як шаҳрванде, ки ҳуқуқи иштирок дар интиҳоботро дорад. Яъне, электроникунонии маъракаи интиҳобот. (Масалан, дар оянда аз ҷониби барномасозон барномаи телефоние омода карда шавад, ки шаҳрвандоне, ки беморанд ё бо сабабҳои гуногун дар интиҳобот иштирок карда наметавонанд, тавассути он барнома овоз дода, мавқеи худро муайян кунанд).

Аҳамияти илмӣ амалии рисолаи диссертатсионӣ. Дастовардҳои илмӣ ин пажӯҳишро дар рафти омӯзиши минбаъдаи масъала, дар раванди таҳлил ва ҳулосабарориҳо ҷиҳати мақом ва нақши интиҳобот дар системаи сиёсии ҷомеа, дар таҳкими давлатдорӣ миллӣ ва рушди муносибатҳои демократӣ мавриди истифода қарор додан имконпазир аст. Ҳамчунин, ҳулосабарориҳои алоҳида дар рисола метавонанд, минбаъд ба сифати ҳам заминаҳои асосӣ ва бунёдии назариявӣ ва ҳам амалию касбии таҳқиқи бисёре аз масъалаҳои вобаста ба технологияҳои интиҳоботӣ баромад намоянд.

Натиҷаҳои таҳқиқот метавонанд ҳангоми таълими фанҳои сиёсатшиносӣ, сиёсатшиносии амалӣ, менечменти сиёсӣ, технологияи маъракаи интиҳобот, идораи давлатӣ, давлатшиносӣ ва ба сифати курсҳои махсус истифода шаванд.

Дараҷаи эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқот аз дақиқии маълумот, кофӣ будани ҳаҷми маводи таҳқиқотӣ, коркарди натиҷаҳои таҳқиқот ва ҳаҷми интишорот, гузарочидани таҳқиқоти диссертатсионӣ бармеояд. Ҳулоса ва тавсияҳо дар асоси таҳлили илмӣ натиҷаҳои таҳқиқоти назариявӣ ва таҷрибавӣ пешниҳод карда шудаанд.

Таъйиди натиҷаи таҳқиқот. Натиҷа ва дастовардҳои таҳқиқот дар мақолаҳои илмӣ муаллиф, ки дар маҷаллаҳои илмӣ интишор ёфтааст, дарҷ

гардида, роҷеъ ба мавзуъ муаллиф 8 мақолаи илмӣ дар маҷаллаҳои илмӣ тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон интишор додааст.

Сохтори диссертатсия. Диссертатсия дар ҳаҷми 180 саҳифа анҷом ёфта, аз муқаддима, ду боб, хулоса ва рӯйхати адабиёт иборат мебошад.

Муаллиф боби якуми диссертатсияро **“Ҷанбаҳои назариявӣю методологӣ ва таърихию сиёсии интиҳобот ҳамчун раванди сиёсӣ”** ном гузоштааст, ки он аз ду зербоб иборат аст. Зербоби якум **“Табиати сиёсию иҷтимоии интиҳобот ҳамчун раванди сиёсӣ: моҳияти назариявӣ ва хусусиятҳои он”** ном дошта, он ба таҳлили ҷанбаҳои назариявӣю методологӣю интиҳобот ҳамчун раванди сиёсӣ бахшида шудааст.

Интиҳобот ба ҳайси ниҳоди муҳимми демократия баҳри таъмини иштироки сиёсӣ ҷиҳати татбиқи иродаи сиёсии шаҳрвандон аҳаммияти муҳим дорад. Яке аз масъалаҳои асосие, ки дар раванди идоракунии интиҳобот нақши муҳим дорад, мавҷудияти ҷорҷӯбаи меъёрӣ ҷиҳати ташкил ва идоракунии он мебошад. Заминаи асосии муносибатҳои мазкурро санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ташкил медиҳанд, ки тамоми муқарраротро дар ин самт танзим менамоянд. Бо така ба ин масъала гуфта метавонем, ки интиҳобот яке аз ғайбдорин ва муҳимтарин низомии сиёсии муосир мебошад.

Дар доираи адабиёти муосир ду тарзи муносибат оид ба маънидодкунии категорияи “интиҳобот” вуҷуд дорад:

— якум, ин ки интиҳобот ҳамчун падидаи сиёсӣ маънидод ва тавсиф шуда, он ҳамчун механизми сиёсии ташаккули ҳокимият ғайбдор мешавад. Илми сиёсӣ талоши ҳудро роҷеъ ба омӯхтани ҳамаҷарафаи падидаи зикрғайфта вуҷат бахшида, ҳосияти сиёсӣ касб кардани интиҳобот ва равишҳои онро мушаххас кардааст;

— дуом, маънидод намудани интиҳобот ҳамчун зухуроти ҳуқуқӣ, ки ба воситаи он як қатор масоили муҳимми ҳуқуқӣ, дар мисоли эътирофи қонунии ҳокимият, таъмини ҳуқуқҳои сиёсӣ, ҳуқуқи интиҳоботӣ, ҳуқуқи иттиҳод шудан ва озодона баён кардани фикр, ки дар меҳвари демократия қарор доранд, ҳалли ҳудро меёбанд.

Қабули қарорҳои дастаҷамъӣ аз ғайбдорини баланди сиёсӣ доштан сарҷашма меғиранд. Қарорҳои сиёсӣ на ғайбат дар ҷорҷӯбаи мушаххаси шаҳрвандон, балки аз тарафи субъектҳои интиҳобот ва дар доираи соҳибхитиёрии бошандагон пазируфта мешавад.

Зербоби дуоми боби якум **“Ҷанбаҳои таърихию сиёсии ташаккули интиҳобот ҳамчун ниҳоди иҷтимоию сиёсӣ”** ном дорад. Масъалаи таҳқиқ ва таҳлили равишҳои таърихӣю шаклғирии интиҳобот дар доираи илмҳои сиёсӣ аҳаммияти илмӣю назариявиро касб намудааст. Истиғодаи интиҳобот ҳамчун маъракаи сиёсӣ дар тамаддуни муосир аз таҷрибаи тамаддуни антиқа сарҷашма ғирифта, марҳалаҳои таърихӣю рушдро паси сар намудааст. Кишварҳои гуногун бо така ба моҳияти режими сиёсӣ ва табақаи ҳукмрон дар шаклҳои муҳталиф маъракаи интиҳоботро барғузур мекунанд.

Бинобар ин, интиҳобот дар замонҳои қадим барои шахс ҳамчун хоҳиши барқарор намудани муносибатҳо дар заминаи иродаи озод истифода мешуд. Аз ин рӯ, интиҳобот дар ҷомеаи ибтидоӣ ҳамчун шакли ташаккули сохтори идоракунии ташкилотҳои ибтидоии ҷомеа, ки ханӯз хусусияти сиёсӣ надоштанд, истифода мегардид. Гарчанде, ки дар ин давра на давлат ва на сиёсат дар маънии том баромад намекард. Хусусияти сиёсӣ пайдо намудани интиҳобот дар гузариш ба ҷомеаи синфӣ маълум мегардад.

Ба назар мерасад, ки дар солҳои пешин расидан ба қудрат бо равиши интиҳобӣ сурат мегирифтааст ва ин равиш аввалин нишонаҳои демократия дар Юнон ва Рими қадим будааст. Донишмандон ин равишро аз механизмҳои фаъоли фароҳамсоз дар пешрафти ҷомеа медонанд. Дар таълимоти онҳо масъалаи марбут ба пайдо намудани шаклҳои беҳтарини идоракунии инъикос меёбад.

Боби дуҷуми диссертатсия **“Интиҳобот ва технологияҳои интиҳоботӣ дар шароити таҳкими давлатдорӣ миллӣ”** буда, аз се зербоб иборат аст.

Зербоби якум **“Ташаккули интиҳобот ҳамчун ниҳоди сиёсӣ дар Тоҷикистон: ҷанбаҳои сиёсӣ, таърихӣ ва ҳуқуқӣ”** ном дорад. Бояд иброз намуд, ки дар таҷрибаи давлатдорӣ ду тарзи ташкили ҳаёати мақомоти ҳокимияти давлатӣ қой дорад, ки яке бо роҳи интиҳоботи мустақим ё ғайримустақим, дигаре бо роҳи таъйин намудан ба мансаб ба роҳ монда мешавад. Бештар мансабҳои олии ҳокимияти давлатӣ дар кишварҳои пешрафтаи ҷаҳон бо роҳи интиҳобот ишғол карда мешаванд.

Сохтори низоми интиҳоботӣ аз унсурҳои зерин иборат мебошад: овоздиҳандагон, ниҳодҳои интиҳоботӣ, санадҳои меъёрии ҳуқуқие, ки фаъолияти субъектҳои интиҳоботро танзим мекунанд, тақвияти шуури фарҳангӣ ва фарҳанги интиҳоботӣ. Дар воқеъ унсурҳои номбаршуда, имкон медиҳанд, ки низоми интиҳоботӣ мукамал гардида, фаъолияти худро босамар анҷом диҳад. Унсурҳои зикргардида имкон медиҳанд, ки низоми интиҳоботӣ ҳамчун низоми том фаъолият намояд.

Низоми мажоритарии интиҳобот дар Тоҷикистон дар интиҳоботи соли 1995 ба Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ карда шуд. Ин яке аз нахустин интиҳоботҳое буд, ки аз 181 ҳавза дар 20-тои он интиҳоботи такрорӣ гузаронида шудааст. Сатҳи иштирок дар давраи якум 84% ва даври дуҷум 62,4%-ро ташкил додааст. Интиҳоботи мазкур дар шароити идома ёфтани ҷанги шаҳрвандӣ баргузор шуда буд. Фақат соли 2000 дар натиҷаи ислоҳоти конституцсионии гузаронидашуда дар интиҳоботи парламентӣ гузариш ба низоми омехтаи интиҳоботӣ қарор карда шуд.

Зербоби дуҷуми боби дуҷум **“Нақши мушоҳида ва ниҳоди мушоҳидачӣ дар раванди ташкил ва баргузориҳои интиҳобот”** ном дорад. Ниҳоди мушоҳидон ҳамчун ҷузъи низоми интиҳоботӣ баромад намуда, унсуре ҷудонашавандаи раванди демократӣ ба ҳисоб меравад. Мушоҳидаи раванди интиҳобот боварии раъйдихандагонро ба интиҳобот боло бурда, барои озодона ва шаффоф гузаштани он шароити мусоид фароҳам месозад.

Эътимоди интихобкунандагонро боло бурда, бо ин васила дар рушди муносибатҳои ҷамъиятӣ, таҳкими робитаи дучонибаи ҳокимият ва омма ва эътирофи шаҳрвандон ҳамчун сарчашмаи ҳокимияти давлатӣ сахм мегузорад.

Мушоҳида ба мутобиқати раванди интихобот ба низоми қонунгузорӣ мусоидат намуда, аз амалҳои шубҳанок пешгирӣ мекунад. Ҳисоботи мушоҳидон дар назди мардум шаффофияти раванд ва масъулияти маъмурияти интихоботро зиёд мекунад.

Зербоби сеюми боби дуюм **“Таҳкими низоми интихоботӣ ва нақши он дар рушди давлатдорӣ миллӣ дар Тоҷикистон”** ном дорад. Аз назари муаллиф, раванди рушди ҷомеа, дигаргуниҳо дар ташкил ва гузаронидани интихоботҳо, рушди ҷомеаи иттилоотӣ, тақвияти мавқеи технологияҳои иттилоотӣ, мавқеи хос пайдо намудани интернет ва шабакаҳои иҷтимоӣ боиси пайдоиши эҳтиёҷ ба такмил ва таҳкими низоми интихоботӣ гашта истодааст. Таҷрибаи байналмилалӣ дар самти ташкил ва баргузор намудани интихобот нишон медиҳад, ки рақамикунонӣ ҳамчун ҷузъи таркибии раванди интихобот пазируфта шудааст. Коркард ва татбиқи шаклҳои гуногуни овоздиҳӣ нишонаи дигари такмили фаъолият дар раванди интихобот мебошад. Вобаста ба ин, ба ақидаи мо, дар Тоҷикистон ҳам тақвияти минбаъдаи фаъолият дар самтҳои муайян лозим аст, то тавассути он дар оянда сатҳи сиёсӣ ташкилии баргузори интихоботҳо боз ҳам баланд бардошта шавад.

Яке аз масъалаҳои муҳим ин фаъолгардонии минбаъдаи ҳизбҳои сиёсӣ ҳамчун субъектҳои раванди интихобот мебошад. Бояд тазаққур дод, ки мавҷудият ва инкишофи давлати демокративу ҳуқуқбунёд ва ҷомеаи шаҳрвандӣ аз ҳизбҳои сиёсӣ тақозо менамояд, ки шаҳрвандон онҳоро дар асоси ризоияти умумӣ барои ҳифзи манфиатҳои худ таъсис диҳанд.

Хулосаву натиҷаҳо ва тавсияҳои пешниҳод намудаи муаллиф аҳамияти муҳимми илмӣ назариявӣ ва амалиро соҳибанд, зеро онҳо барои такмил бахшидани раванди интихобот дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, таъмини ҳуқуқҳои сиёсии шаҳрвандон ва рушди маъракаи интихобот дар кишвар мусоидат менамоянд.

Бо вучуди ҳамаи ин муваффақият дар диссертатсияи Б. С. Баракотов, баъзе норасогиҳо мавҷуданд, аз ҷумла:

1. Муаллифи диссертатсия дар раванди омӯзиши масъалаҳои назариявӣ методологии таҳқиқи низоми интихоботӣ бештар аз таҳқиқотҳои муҳаққиқони хориҷӣ истифода намудааст ва аз сарчашмаҳои илмӣ муҳаққиқони ватанӣ камтар истифода бурдааст. Умед мебардем, ки муҳаққиқи ҷавон дар идомаи таҳқиқотҳояш ба рисолаҳои илмӣ ва дигар адабиёте, ки адибони ватанӣ қор кардаанд, бештар истифода мекунад.

2. Дар диссертатсия баъзе хатогиҳои имлоӣ ба ҷашм мерасанд.

Дар маҷмӯъ эродҳои номбаргардида ба мазмуну мундариҷаи диссертатсия таъсири манфӣ нарасонида, арзиши илмӣ онро коста намегардонанд.

Хулоса диссертатсияи Баракотов Бобохоҷа Сайфуллоевич дар мавзӯи “Интиҳобот ва нақши он дар таҳкими давлатдорӣ муосир (таҷрибаи Тоҷикистон)” ба талаботи банди 31 ва 33-и Тартиб додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо Қарори ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, таҳти № 267 тасдиқ шудааст, мувофиқ буда, муаллифи он сазовори шарафёр гаштан ба дараҷаи илмӣ номзади илмҳои сиёсӣ аз рӯйи ихтисоси 23.00.02 – Ниҳодҳо, равандҳо ва технологияи сиёсӣ пешниҳод гардидааст мебошад. Такризи ба талаботи банди 79-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, таҳти № 267 тасдиқ шудааст, мувофиқ мебошад.

Такризи мазкур дар маҷлиси кафедраи сиёсатшиносии Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни аз 17 феввали соли 2025, протоколи № 8 муҳокима гардида, тасдиқ шудааст.

Дар маҷлиси кафедра 14 нафар иштирок намуданд. Натиҷаи овоздиҳӣ: “тарифтор” – 14 нафар, “муқобил” – нест, “бетариф” – нест.

Раиси маҷлис:

номзади илмҳои сиёсӣ, дотсент,
мудирӣ кафедраи сиёсатшиносӣ

Нуриддин П. Р.

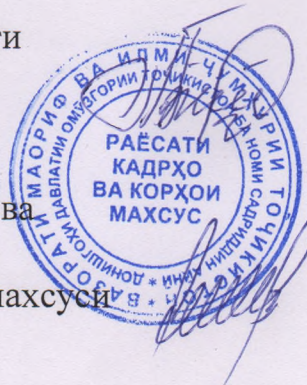
Котиби маҷлис:

ассистенти кафедраи сиёсатшиносӣ

Шодиева З. М.

Лоихаи такризро омода кард:

номзади илмҳои сиёсӣ, и.в. дотсенти
кафедраи сиёсатшиносӣ

Амиров Т. Ш.

Имзои П. Р. Нуриддин, З. М. Шодиева
ва Т. Ш. Амировро тасдиқ мекунам

Сардори раёсати кадрҳо ва қорҳои махсуси
ДДОТ ба номи Садриддин Айни

Мустафозода А.